

NJEMAČKI JEZIK - Drugi strani jezik

Nastavnik: Edo Fekete

Školska godina: 2016/2017

ELEMENTI, NAČINI PRAĆENJA I KRITERIJI VREDNOVANJA UČENIKA

1. Elementi provjere i vrednovanja:

- slušanje s razumijevanjem kraćih iskaza i zvučnih tekstova
- čitanje s razumijevanjem pisanog teksta
- govor na razini reprodukcije
- govor na razini produkcije
- pisano izražavanje
- usvojenost leksika
- usvojenost jezičnih struktura (Usvojenost jezičnih struktura na razini prepoznavanja se ne ocjenjuje.)
- glasno čitanje
- pisanje
- zalaganje na nastavi
- domaće zadaće
- strategije učenja i služenja znanjem
- rad u skupini

2. Načini provjere i vrednovanja:

- Provjera razumijevanja provodi se na osnovi pisanih tekstova. Tražena reakcija je povezivanje jezičnoga izraza s likovnim (slikovnim) izrazom, glazbenim izrazom ili pokretom, a postupno se uvode i složeniji oblici provjere (pitanja alternativnog tipa - da ili ne, točno ili netočno - globalna pitanja - wer?, was?, wo?, wann?), pitanja višestrukoga izbora, ispisivanje podataka u tablicu, vođenje bilješki, sažimanje teksta i sl. Vrednovanje učenika ne smije biti stresna situacija. Naglasak je na pozitivnim aspektima napretka učenika odnosno na onome što je učenik dobro svladao, a ne na onome u čemu griješi. U početnom učenju njemačkoga jezika svakako treba primjenjivati blaže kriterije. Svaki napredak treba nagraditi na primjeren način, no učeniku valja na razumljiv način ukazati na područja u kojima treba uložiti više truda.
- Provjera govora provodi se, primjerice, na osnovi sudjelovanja u dijalozima i dramatizacijama, reprodukcije pjesmica, u višim razredima na osnovi sudjelovanja u raspravama, prate se verbalne reakcije na verbalni ili neverbalni stimulans ili sl. Svaka govorna provjera ujedno pruža i mogućnost provjere izgovora i intonacije. Svaka aktivnost na satu u kojoj učenici iskazuju jezičnu aktivnost bilo na receptivnoj, reproduktivnoj ili produktivnoj razini pruža mogućnost ustanovljavanja napretka i vrednovanja. To znači da se evaluacija u načelu provodi kao integralan dio samoga nastavnog sata kao praćenje postignuća učenika, a ne kao izolirani čin. U ranom učenju njemačkoga jezika ne bi trebalo planirati posebne sate provjere i ocjenjivanja, niti bi učenike u svrhu provjere i ocjenjivanja trebalo izdvajati od ostalih učenika. Učenicima je potrebna neposredna povratna informacija o ostvarenom uspjehu (usmena pohvala, pozitivna reakcija izražena gestom ili mimikom učitelja). Važno je

naglasiti kako u ranom učenju stranoga jezika do 3. razreda težište vrednovanja leži u usmenom izražavanju.

- Usvojenost jezičnih struktura i leksika može se provjeravati kroz govorne aktivnosti i kraće kontrolne zadatke otvorenoga tipa. Pritom vrste zadataka (npr. poveži, zaokruži, nadopuni, poredaj, izbaci, odgovori i sl.) moraju biti poznate učenicima. Preporučuju se petominutni kontrolni zadaci nakon obrade i uvježbavanja nekoga odsječka gradiva, a nešto opsežniji kontrolni zadaci mogu uslijediti nakon obrade većih cjelina.
- Ovisno o njihovoj vrsti usvojenost kulturnocivilizacijskih sadržaja može se provjeriti u obliku kvizova znanja, reproduciranju pjesama za pjevanje i govorenje, adekvatnom jezičnom reagiranju u nekim specifičnim kulturno uvjetovanim situacijama i sl.
- Provjera pravopisa i vještine pisanoga izražavanja vrši se na kraćim tekstovima u obliku kraćih diktata u nižim razredima, te putem diktata.
- Cjelovita pisana provjera znanja provodi se pred kraj obrazovnog razdoblja, a uključuje čitanje s razumijevanjem, provjeru leksika i gramatike na osnovu polaznog teksta te pismeno izražavanje. Navedena četiri elementa pismene provjere znanja ne moraju se provesti u tijeku jednog nastavnog sata već se mogu rasporediti na više školskih sati.
- Napredak učenika se prati pomoću obrazaca za praćenje doprinosa učenika u skupnom radu i projektima te pomoću evidencije o pisanju domaće zadaće (Domaće zadaće se zadaju redovito, no povremeno se može odustati od tog načela. Domaće zadaće će se redovito pregledavati. Time se stiče uvid u napredak učenika, ali i u pogreške i poteškoće u učenju koje valja uzeti u obzir pri daljnjem planiranju nastave.)
- Valja postupno uvoditi najjednostavnije oblike samoprocjene i međusobne procjene učenika (EJP) te samoocjenjivanja.

3. Opisno praćenje učenika

U rubriku za **opisno praćenje** učenika upisuje se opisna ocjena, odnosno opis praćenja učenikovih postignuća, znanja i vještina, učenikov napredak ili poteškoće, odnos prema radu i sl. U toj rubrici opisno se može pratiti redovitost pisanja domaćih uradaka, datum pisanja i broj bodova testova postignuća i testova napretka u odnosu na ukupni mogući broj bodova. Može se upisati datum i sadržaj usmene provjere ili se može opisati postignuće učenika u svim jezičnim vještinama nakon određenog vremena kontinuiranoga praćenja učenika.

4. Kriteriji za brojčano ocjenjivanje

Kod usmenog i pismenog izražavanja ocjenom **odličan** ocjenjuje se učenik koji izvrsno, temeljito i samostalno razumije i primjenjuje leksičke i jezične strukture te se izrazito zalaže u radu.

Ocjenom **vrlo dobar** ocjenjuje se učenik koji u većoj mjeri i bez učiteljeve pomoći razumije i primjenjuje leksičke i jezične strukture te se uglavnom zalaže u radu.

Ocjenom **dobar** ocjenjuje se učenik koji osrednje i uz učiteljevu pomoć razumije i primjenjuje leksičke i jezične strukture te se umjereno zalaže u radu.

Ocjenom **dovoljan** ocjenjuje se učenik koji s poteškoćama uz učiteljevu pomoć razumije i primjenjuje leksičke i jezične strukture te se manjkavo zalaže u radu.

Ocjenom **nedovoljan** ocjenjuje se učenik koji manjkavo iako uz učiteljevu pomoć razumije i primjenjuje leksičke i jezične strukture te se uopće ne zalaže u radu.

Ocjene će biti transparentne, a učenike će se upoznati s elementima i kriterijima praćenja i vrednovanja, s dobivenom ocjenom i usmenim objašnjenjem dobivene ocjene, dakle ukazati će na eventualne manjkavosti ili izraziti pohvalu za ostvarena postignuća. Učenicima je potrebna neposredna povratna informacija o ostvarenom uspjehu. Učenici također trebaju znati da se praćenje provodi kontinuirano te da se svaka aktivnost može vrednovati.

Pri **zaključivanju** ocjena vrednuju se svi navedeni elementi, s time da je zaključna ocjena poticajna odnosno, ukoliko se ocjene po elementima razlikuju za jednu ocjenu, zaključuje se u pravilu viša ocjena (primjerice, ukoliko učenik ima iz razumijevanja i govornih sposobnosti 5, a iz pisanog izražavanja i gramatike 4, poticajno se zaključuje ocjena 5). Zaključna ocjena ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine svih ocjena.

5. Sastavnice za ocjenjivanje – (4. razred)

- U rubriku „**razumijevanje**“ (slušanje i čitanje) upisuju se ocjene iz usmenog odnosno pismenog provjeravanja slušanja i čitanja s razumijevanjem na osnovi povezivanja jezičnoga izraza s likovnim (slikovnim) izrazom, glazbenim izrazom i pokretom, odnosno provjere glasnoga čitanja. Čitanje u 1. razredu, osobito u 1. polugodištu, valja shvatiti kao globalno čitanje. To znači da se čitanju ne pristupa analitičko-sintetički, već da djeca pamte sliku određene riječi. Pritom je važno krenuti od riječi koje se svojom grafijom i izgovorom ne razlikuju ili minimalno razlikuju od grafijskih i fonetskih obilježja materinskoga jezika. Osnovna je aktivnost glasno čitanje pojedinih riječi i kratkih rečenica i to u zboru i individualno. Od drugoga razreda nadalje provjerava se glasno čitanje.
- Rubrika „**izražavanje i stvaranje**“ dijeli se na usmeno i pisano izražavanje. U rubriku usmenoga izražavanja upisuju se ocjene na osnovi sudjelovanja u dijalozima i dramatizacijama, reprodukcije pjesmica, prate se verbalne reakcije na verbalni ili neverbalni stimulus ili sl. Svaka govorna provjera ujedno pruža i mogućnost provjere izgovora i intonacije. U rubriku pisanoga izražavanja upisuju se ocjene iz raznih oblika pisanih uradaka. Od 2. do 4. razreda provode se pismene provjere putem diktata (nakon manjih cjelina uglavnom su to diktati riječima ili kraći tekstovi), kraćih pismenih uradaka, pitanja i odgovora, slaganja riječi ili rečenica, vođenih sastava, testova napretka i sl., a nadalje pismena provjera i načini provjere vrijede kao za drugi strani jezik u višim razredima. Važno je naglasiti da vještina pisanja u 1. razredu podrazumijeva preslikavanje slova, izoliranih riječi i vrlo kratkih rečenica, što znači da se pisanju ne pristupa sustavno već da se samo povremeno uključuje u nastavu. Preporuča se uvođenje pisanja u 2. polugodištu nakon što su djeca osnove pisanja svladala u nastavi materinskoga jezika.

6. Sastavnice za ocjenjivanje (od 5. do 8. razreda)

U rubriku „**razumijevanje**“ i „**govorne sposobnosti**“ upisuju se ocjene iz usmenoga izražavanja. Praćenje se provodi kontinuirano i interaktivno te sadržajno u skladu s Planom i programom (pitanja i odgovori, samostalno prepričavanje, izlaganje, opisivanje i sl. u skladu s dobi i jezičnom razinom djeteta). U rubriku „**razumijevanje**“ upisuju se i ocjene iz testova postignuća (slušanje i čitanje s razumijevanjem). U rubriku „**razumijevanje**“ upisuju se i ocjene iz projekata, plakata, Power Point prezentacija i sl. U rubriku „**sposobnost pisanog izražavanja**“ upisuju se ocjene iz pismenih uradaka, eseja, diktata i sl.

Diktati se u 4. razredu u pravilu pišu nakon svake cjeline, a u višim razredima jedan do dva diktata u polugodištu, a kriteriji za ispravljanje diktata usklađuju se s dobi i jezičnom razinom učenika te se pri tome diferenciraju logičke, pravopisne ili jezične pogreške. Ponovljena ista pogreška u diktatu se smatra jednom pogreškom.

Valja naglasiti kako se kod pisanoga izražavanja u pravilu vrednuje ona vještina koja se i provjerava, primjerice ukoliko prilikom provjere slušanja s razumijevanjem učenik napravi pravopisnu pogrešku, odgovor će se smatrati točnim, no ista takva pravopisna pogreška u diktatu bi se smatrala pogreškom.

Eseji su sastavni dio cjelovite pismene provjere, koja se može provoditi kroz nekoliko nastavnih sati, a kriteriji za ispravljanje eseja usklađuju se s dobi i jezičnom razinom učenika te s vrstom pisanoga uratka odnosno eseja, no u pravilu se, posebice u 7. i 8. razredu, boduju s maksimalno 20 bodova. Bodovna list za ocjenjivanje određuje se u skladu s vrstom zadatka esejskoga tipa na razini aktiva. Elementi vrednovanja eseja i kriteriji bodovanja: Izvršenje zadatka (Sadržaj-ostvarenje komunikacijske poruke / Leksik): max 10 bodova Jezik /Jezične strukture (gramatika) / Pravopis): max 10 bodova. **Dodatni elementi za bodovanje eseja:** broj riječi i elementi tekstne vrste. Ako tekst ne sadržava sve elemente tekste vrste (kod pisma npr. oslovljavanje, uvodnu i završnu rečenicu te pozdrav), oduzima se 0, 5 ili 1 bod. Učenici smiju napisati i više od traženog broja riječi. U brojanje riječi ne ulaze osobna imena. Bodovi se oduzimaju ako učenik napiše premalo riječi; **7. r. I. pol. 70-75 riječi** - za 50 do 55 riječi oduzima se 1 bod, za manje od 50 riječi oduzimaju se 2 boda / **7. r. II. pol. 75-80 riječi** - za 55 do 60 riječi oduzima se 1 bod, za manje od 55 riječi oduzimaju se 2 boda / **8. r. I. i II. pol. 80-85 riječi** - za 60 do 65 riječi oduzima se 1 bod, za manje od 60 riječi oduzimaju se 2 boda.

U rubriku „**gramatika**“ upisuju se ocjene iz testova postignuća (veće leksičke i jezične cjeline) te iz testova napretka (manje leksičke i jezične cjeline). Testovi **postignuća** pišu se na kraju svakog polugodišta, a testovi **napretka** nakon obrade manjih cjelina. U pravilu je potrebno riješiti 45-50% testa (zadaci objektivnoga tipa) za ocjenu dovoljan, a 90-95% testa za ocjenu odličan. Važno je naglasiti da prve dvije sastavnice ocjenjivanja obuhvaćaju vještine, a druge dvije obuhvaćaju znanja i jednako su važne u praćenju postignuća učenika te zaključivanju ocjena.

Izvršenje zadatka (10 bodova max)		Jezik (10 bodova max)		
Broj bodova	Sadržaj	Leksik	Gramatika	Pravopis
10	- odgovori na sva pitanja su prikladni i razrađeni - glavne su misli relevantne	- širok raspon leksika - leksički su izrazi primjereni sadržaju	- širok raspon jezičnih struktura - samo poneka gramatička pogreška	- samo poneka pravopisna pogreška koja ne utječe na značenje i razumijevanje
8	- odgovori na većinu pitanja su prikladni i opširni, na neka pitanja odgovori zadovoljavaju - glavne su misli relevantne, ali nekima nedostaje dovoljna potpora	- dobar raspon leksika - neke pogreške u uporabi/ obliku ponekad utječu na lako razumijevanje	- dobar raspon jezičnih struktura - pogreške u uporabi// obliku ponekad utječu na lako razumijevanje	- neke pogreške u uporabi/ obliku ponekad utječu na lako razumijevanje
	- odgovori na neka pitanja su prikladni i	- dovoljan raspon leksika	- uglavnom jednostavne strukture uz povremeni	- pogreške u uporabi/ obliku

6	opširni, na većinu pitanja odgovoreno je samo kratko - glavne su misli relevantne, ali je potpora nedovoljna, nevažna ili se ponavlja	- pogreške u uporabi/ obliku uzrokuju teškoće u razumijevanju, no tekst je u cjelini razumljiv	pokušaj uporabe složenih struktura - pogreške u uporabi/ obliku uzrokuju teškoće u razumijevanju, ali se globalno poruka ipak može razumijeti	uzrokuju teškoće u razumijevanju
5	- odgovori su vrlo kratki ili samo djelomični ili je samo na jedno pitanje primjereno odgovoreno, a ostala su zanemarena što je znatno utjecalo na jasnoću glavne misli	- nedovoljan raspon leksika - pogreške u uporabi/ obliku ponekad onemogućuju razumijevanje	- uporaba samo jednostavnih struktura - brojne pogreške ponekad onemogućuju razumijevanje	- brojne pravopisne pogreške otežavaju razumljivost teksta
3	- sadržaj se odnosi samo na jedno pitanje, a ostala su pitanja zanemarena - odgovori ne pristaju zadanom kontekst, glavne misli su irelevantne	- vrlo ograničen raspon leksika - leksik neprimjeren sadržaju - pogreške u uporabi/ obliku općenito onemogućuju razumijevanje	- raspon struktura je vrlo ograničen - pogreške u uporabi/ obliku općenito onemogućuju razumijevanje	- vrlo mnogo pogrešaka koje znatno otežavaju razumljivost teksta
0	- nema teksta ili je sasvim nečitak, nerazumljiv - sadržaj se niti u jednom dijelu ne odnosi na zadatak - nema odgovora niti na jedno pitanje ili je samo na jedno pitanje dan kratki odgovor	- vrlo manjkav leksik pri čemu je znatno otežana razumljivost teksta ili je tekst gotovo nerazumljiv	- vrlo mnogo pogrešaka pri čemu je znatno otežana razumljivost teksta ili je tekst gotovo nerazumljiv	- vrlo mnogo pogrešaka koje gotovo u potpunosti čine tekst nerazumljivim